

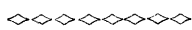
KUSTBON

== Tidning för svenskarna i Estland ==

Arg. II.

Onsdagen den 18 juni 1919.

№ 9.

Redaktionens adress: Reval, Riddaregatan 3.

Till „Kustbons“ läsare.

Efter en längre tid äro vi åter i stånd att utsända vår lilla tidning. Att den ända hitintills icke utkommit beror på att tryckerierna strejkat. Regeringen har under tiden visserligen beslagtagit en del av dessa för de dagliga tidningarnas räkning, men på grund av att nämnda sekvisttrade tryckerier varit så överhopade med annat arbete, har det trots alla våra bemödanden icke varit möjligt att få tidningen tryckt. Att läsarnes tålmod härigenom satts på prov kunna vi mycket väl förstå, men vi hoppas också, att de ha överseende med oss, då de nu veta verkliga orsaken, samt omfatta tidningen med lika odelat intresse, som förut kommit densamma till del.

Redaktionen.

Varstämning.

Våren med sin underbara makt har återkommit till nordens stränder, fält och skogar. Lärkan, svalan och trasten ha än en gång funnit vägen till våra bygder, om de ock under sin långa färd även denna gång, blivit skrämde av vapenbråk och stridslarm och skådat flera små kullar, där de stridande gått till ro. Men denna vår möttes de här av ett jubel, som de små långväga sommargästerna aldrig hört förr.

Estlands folk är fritt, jublet över den nyförvärvade friheten steg mot den klarblå vårhimlen, och de som dagen i ända sjunga där uppe i skyn förstå alltför väl, vad frihet är. Nu bygger det fria folket på sin lycka och formar sin framtid, om ock striden ännu ej är ändad och sista ordet ännu icke fällt.

Våra svenska kustbors öden äro olösligt sammanknippade med det esniska folkets. Vårsolen har denna gång kommit med en glädje, som man under de gångna tiderna ej vågat hoppas på. Lärkans drill över Ormsö kullar och byar, Nuckö vida slätter, Egelandts skogar och stränder hade denna vår en långt ljuvare klang än den haft förut. Och även trasten slog så klart och drog ut sin ton så fint till frihetens lov i den stilla vårkvällen.

Svenskar av en urgammal stolt och härdad stam! Låt edert jubel över eder och edert lands frihet blandas med den tusenstämmiga sången i skyn. Glöm ej, att edra förfäder i över tvåtusen år, enligt nyaste forskningsrön, bott och byggt, där ni bygga och bo i dag. De skådade ej den frihetens vår, som kringstrålar dig nu, de voro ej så lyckliga som du är eller kan bli, när nöden är över. Låt den friska varstämningen få liva upp din själ och bestämma din tanke och handling som en ädel svensk ägnar och anstår.

J. B.

Till följd av tryckeristrejck har nedanstående artikel beklagligt nog blivit försenad, men vi kunna icke underlåta att införa den nu sent omsider.

Redaktionen.

Svenskhetens förkämpe.

Mitt språk! Bland snären och hulten
På Nuckös sandiga strand,
Där kuvad och trasig och svulten
Och glömd av sitt fosterland
Än åbon med trohet bevarar
Sitt fäderneärvda mål,
Där såg jag med tårade ögon
Din seghet, din kraft av stål.

Vilh. Lundström.

I dag, den 7 maj, fyller den svenska rörelsens förkämpe och organisator professorn vid Göteborgs högskola Vilhelm Lundström 50 år.

Mycket stora, större än man måhända f. n. kan uppskatta, äro de förtjänster prof. Vilh. Lundström bevisat svenskheten i världen. På hans initiativ grundades för 10 år sedan „Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet“ och för 6 år sedan startade han utgivandet av „Allsvensk Samling“, en tidning avsedd för de förskingrade världen runt. Den nationella väckelsen, som i de sista åren åstadkommits i Sverige och nu förnimmes allt mer och mer, har i prof. Vilh. Lundström en kraft och förmåga, som man icke högt nog kan uppskatta.

Vad en stark nationell känsla i det urgamla moderlandet Svea betyder för de förskingrade härute i Estlands karga bygder, där svenskarna i sina låga hyddor och torftiga kojor med kärlek i hjärtat blickat mot Sverige, långtanslandet i fjärran, där det hägrat som något stort, idiellt, — dock oåtkomligt, nära dock fjärran, öppet vid havsstranden dock tillslutet, kan bättre erfaras och kännas än förklaras. Patrioterna utan fosterland har dock ett icke ringa antal, trots all kamp och försök att leva som svenskar, dukat under Kampen mot övermakten har varit mera än ojämn. Hade den nationella samhörighetskänslan utgått från moder Svea två eller tre årtionden tidigare hade ett anseeligt antal svenska stamfränder, förposter härute, kunnat räddas, som nu i brist på kulturell-nationellt understöd dukat under eller nu hålla på att utandas sin sista suck. Dagö, Wichterpal och många byar i Nuckö tala ett vemodfullt språk.

Att svenskhetens förposter i både öster- och västerled mera må uppmärksammas och blodsbandet knyts fastare, är just nämnda förenings stora uppgift och vi hava all anledning att hoppas att svenskhetens kulturella byggnad växer stark och stor, förenande de förskingrade vikingasönerna från pol till pol med andliga band med moder Svea.

I dag sändes från Estlands stränder och öar en varm svensk hälsning till deras varmhjärtade vän prof. Vilh. Lundström. Må det unnas honom att se att det svenska samhället härute växer starkt, står orubbligt i tidens stormvindar.

Även till professorskan Enni Lundström, som burit en stor del av dagens tunga och hetta,

icke minst som red. för „Allsvensk Samling“, sända Estlands svenskarna i dag sin varma hyllning.
H. P—1.

Svenska — Estland.

Några Revalssvenskars första pingstdag!

Ormsö, Ormsö, huru strålade icke det namnet för vår inre syn veckor innan det beramade, ofta omtalade skulle ske. Vi undrade bara, huru vädret komme att arta sig, om allt skulle lyckas o. s. v., den ena spörjande frågan efter den andra. Och under allt detta led tiden och pingsten inföll med härligt väder, så härligt att det översteg alla våra förväntningar. Tidigt på pingstmorgonen samlades också en glad skara — bestående av vårt lilla amatörteatersällskap, några livade rikssvenskar och andra intresserade föreningsmedlemmar — med allt sitt pick och pack på stationen. En munter skara var det, där glädjen allena häskade och allt småaktigt och simpelt bannlystes, och då alla lyckligt och väl blivit instuvade i vagnen bröt det först löst, skrattet menade jag till stor uppbyggelse för oss själva och våra medpassagerare, vilka småningom rycktes med av vår uppsluppenhet. Kontrakt ingicks också från början att ingen skulle taga illa upp, om hon eller han någon gång styvmoderligt behandlades av kamraterna, emedan det ju inte alltid var så illa menat som det var sagt, och vårt valspråk blev från början „man har inte roligare än man gör sig,“ och roligt skulle vi ha, därför hade vi kommit ut. Och roligt hade vi! Glädjen stod högt i tak under hela järnvägsresan, den ena anekdoten avlöste den andra, den ena skrattsalvan den andra och endast så länge lade sig munterheten, som smörgåsarna halades fram och man mumsade. — Så kom Hapsal, det lilla vackra Hapsal, där invånarna säkert leva i ro och endräkt, om man får bedöma av lugnet på gatorna.

Då vårt muntra sällskap tågade från stationen till kurhuset vaknade ändå de goda Hapsalsborna, och man fick se det ena nyfikna huvudet efter det andra undrande sticka ut genom fönstret. I kurhuset hugsvalades hela sällskapet med en välkommen middag, vilken avåts under musikens ljuva toner. Där välkomnades vi också av en representant från Ormsö, herr Lindquist, som lotsade oss till hamnen, och nu fingo vi alla gå ombord på den trevliga segeljakt, som skulle

föra oss till vårt slutmål. Naturligtvis lämnades inte munterheten kvar i Hapsal, utan togs också med ombord. Segelfärden var härlig, i ordets riktigaste bemärkelse och sextiden på kvällen ångade, förlåt, seglade vi in i viken på Ormsö, där vi mottogos av en skara fryntliga Ormsöbor. Här blev genast hela sällskapet tillsammans med några modiga Ormsövärdinnor förevigat, tack vare vänligheten av en av deltagarna att medtaga sin kamera och ställa den till vår disposition titt och tätt. — Hatten av för den resenären! Så anträdde vandringen till Hullo, slutmålet på Ormsö, där också den beramade festen skulle gå och gick av stapeln. Här omhändertogs vi med den största vänlighet av festarrangörerna, ingen nämnd men ingen glömd, och efter intagandet av en gemensam lukullisk kvällsvard ute i det gröna inkvarterades vi här och där hos olika familjer i byn, och under allt detta skred dagen mot sitt slut och den ena efter den andra gick hem till sitt för att vila ut efter resan och drömma om festen, vilken följande dag skulle gå av stapeln.

Innan jag nedlägger pennan får jag i hela det muntra sällskapets namn på det hjärtligaste tacka alla vännerna där ute på Ormsö för bevisad storartad gästvänglighet. För oss, som deltog i utfärden, kvarstår Ormsö och dess goda, gästvänliga invånare för evigt i ett tacksamt minne och jag hoppas, och alla med mig, att vi ännu många gånger få tillfälle att besöka den härliga, lilla ön.

Ett trefaldigt hurra för Ormsöborna!

En av teateramatörerna.

Svensk folkfest på Ormsö.

Annandag pingst hade Svenska Folkförbundet anordnat fest ute i det fria i byn Hullo på Ormsö. Till festen hade infunnit sig en talrik människoskara icke blott hemma från Ormsö, utan även från Reval och de kringliggande svenska orterna.

Festen öppnades med „Vårt land“, sjungen unisont, varefter läraren på orten herr Joel Nyman i varma ordalag hälsade de närvarande välkomna. Han riktade även några allvarliga ord till mera trångbröstad, påvisande att ett oskyldigt nöje inte kan anses såsom någon synd, utan att det hör ungdomen till att någon gång roa sig, och slutade han sitt andragande med en uppmaning

till både unga och gamla att efteråt med liv och lust delta i ringlekarna. Efter talet föredrog fröken Dagmar Pettersson förtjänstfullt några trevliga folkvisor, varefter fröken Ester Nyman deklamerade ett par „tokroliga“ Frödingbitar, som mottogos med entusiasm. Följde så i programmet den illustrerade folkvisan „Tre trallande jäntor“. De tre glada „jäntorna“, klädda i olika svenska nationaldräkter, imponerade så på åskådarna, att numret måste upprepas.

Paus med förfriskningar.

Ett välklingande „nationellt“ ungdomstal av lärare herr Alex. Neyman utfyllde programmet.

Sedan följde huvudnumret, — teaterpjäsen „Lika barn leka bäst“, — som utfördes ovangligt bra och tilläggas bör, att åskådarna voro alldeles hänfödda av förtjusning.

Den för festen avsedda platsen var utmärkt väl vald och vackert dekorerad med friska björkar, påminnande om pingsten. Den lilla improviserade scenen — ett mästerstycke i sitt slag — tilltalade så de uppträdande, att de förklarade sig aldrig med större nöje uppträtt på en scen. Heder och tack åt alla arrangörer!

Till slut lektes med lust och gamman några ringlekar.

Festen gynnades av ett härligt väder, som även gjorde sitt till att höja den glada stämningen.

Mycket vore ju ännu att nämna om den lyckade festen, men punkt nu, och tack, tack för roligheten. En åskådare.

En hälsning.

Jag ber att på detta sätt få sända mina stamförvanter och vänner i min gamla fosterbygd en varm och innerlig hälsning. Med djupt deltagande har jag följt eder i edra prövningar och strider under de sista åren, och när tidningarna mälde om våld eller nöd i edra bygder, gjorde det mig oöndligt ont. Huru gärna skulle jag ej då velat hjälpa eder, om jag kunnat. Läste jag åter något kortfattat bud om framgång i edra strävanden att trygga och stärka vårt urgamla språk och fäderneärvda kultur, erfor jag en sådan stark och oblandad glädje, som man upplever endast i livets vår. Det var en yttring av de dolda krafter, som varken tider, länder, hav eller vilda stormar förmå utplåna eller rycka upp ur en mänsklig varelse. Tro mig, ingenting är så

kärt som barndomsminnena, inga orter eller ställen hägra så skönt som -de, där barndomens dagar flöto fram. Därför är också fosterbygden med allt vad den omfattade vårt vackraste arv, vart-helst vi än komma här i världen. Vänner! Vårda detta arv, låt inga skiljaktiga åsikter i politik eller annat rycka undan eder grundvalen för eder lycka och beröva eder det skönaste på jorden.

Eder varmt tillgivne vän
_____ Jakob Blees.

Vara bibliotek. Genom skriftställare J. Blees i Stockholm ha vi för våra bibliotek erhållit två lådor värdefulla böcker, utgivna å följande förlag.

Norstedt & Söner: 75 band (därav 25 band Folkskolans Läsebok, de återstående historiska berättelser och romaner för barn och ungdom), 65 ex. bestående av småhäften ur svenska historien samt historiska läseböcker.

Alb. Bonnier: 67 ex. romaner av svenska och utländska författare.

Turistföreningen: 40 ex. av föreningens årsskrifter jämte ett antal småhäften.

Svenska Sällskapet för nykterhet och folk-uppfostran: 10 ex illustrerad Tidskrift samt 105 häften i nykterhet, folkuppfostran och trädgårdsskötsel.

Vi be här å Svenska Estlands vägnar få uttala vårt hjärtliga tack till alla givare och alla, som medverkat att skaffa oss dessa nyttiga och intressanta böcker. _____ Redaktionen.

Politika nyheter.

Kort överblick.

Sedan tidningen sist utkom har det försiggått ganska stora förändringar på krigsfältet. Som läsarne minnas, började fienden med stora styrkor tränga på utmed alla frontdelar, isynnerhet var Narva, som så mycket fått lida av kriget, utsatt för ett hårt bombardemang, men våra tappra krigare ha överallt tillbakavisat fiendens anfall och i sin ordning övergått till motanfall, så att Narva numera är utom all fara och våra trupper stå vid Gatschina utanför Petersburg. Ställningen kan överhuvudtaget sägas vara mycket god. Åran för framgången i riktningen Gatschina måste dock till stor del tillskrivas ryska Nordarmeen.

Däremot ser ställningen i Livland mycket vacklande och misstänksam ut. För någon tid sedan

störtade det baltisk-tyska lantvärnet den förr lettiska regeringen i Riga och insatte sin regering med Nedra — lette till börden — som premiärminister. Det värustade baltiska lantvärnet förklarade, att de icke erkänna en regering, som övertar alla gods och icke håller privategendomen helig. Detta allt väckte stort uppseende, och det var naturligt att krig mellan våra och det tyska lantvärnet skulle utbryta. Det var en häftig kamp som dock icke varade så länge, ty snart nog inskredo de allierade makterna genom sina representanter som förmedlare, och det har lyckats dem att få vapenvila till stånd mellan våra trupper och tyska lantvärnets trupper. — Det förefaller främmande, att de allierade makterna ställa sig så likgiltiga till de baltiska tyskarnas uppträdande.

— Även världsfreden låter allt fortfarande vänta på sig. Det hela går långsammare än man i början trodde. Tyskarna ha ännu icke underskrivit de allierades fodringar, men efter 5 dagar måste de ha avgivit ett bestämt svar. Ställningen är icke heller den bästa i Frankrike, där socialisterna vilja göra uppror, emedan de tycka att fodringarna, som föreskrivas Tyskland, äro för hårda, och freden med anledning härav icke uppnås. Detsamma tycka för resten alla världens socialister. Vi vilja dock så gärna hoppas, att makterna ändå till slut på något sätt skola komma överens om fredsvilkoren.

Annons.

Vid vår avresa till Sverige säga vi alla svenskar i Estland

ett hjärtligt farväl!

ERIC o. HEDWIG FAIT-EIL.

Reval, den 30 april 1919.

Tjänarinna.

En ordentlig och ärlig tjänarinna erhåller i augusti plats på Sjomanshemmet i Reval. Svar till fru L. PÖHL, Wormsö, H a p s a l.